

se je zatorej v sekundi znižala za cel meter, če jej povprek damo po 15 centimetrov hitrosti. Reka je bila tam, kjer sem to stvar pazil, 50 metrov široka.

Iz tega, kar je bilo zdaj rečeno, jasno vidimo, da na močvirski ravnini povodenj gotovo za 0.4 metra višje stopi, ako se po Unški dolini požiralniki prav otrebijo in v red postavijo, ter da bodo potlej zaliti tudi taki močvirski kraji, katerih poprej ta nesreča ni zadevala; kajti voda bi v svoje stare struge mogla kreniti še le tedaj, kedar bi vso poljščino že pokončala. Ako ne pozabimo, da v 24 urah potem, kedar se nebo zopet uvedri, povodenj upade komaj za 0.10 metra, lahko umejemo, da bi v tacih razmerah močvirski svet cele 4 dni dalje pod vodó stal. — In kaj bode, ako se to pripeti? Odgovor ni težak. Po nižjih močvirskih košenicah bi odmrle vse plemenitejše trave, in setev bi po zalitih njivah povsod bila uničena. Kdo ne ugane, da bi se potlej na barji do čistega ustavilo vse kmetovanje, katero že zdaj nekako medlí, ter nič trdnega dohodka ne bi mogel obetati močvir, katerega sta z gorkim trdom kmet in država povzdignila do tega obdelovanja, kakoršno ima zdaj.

Če se ne ustvarijo take naredbe, katere bi vodi trdno uprle razsajanje in uničevanje, bati se je, da z nove močvirske domovine pobegne še to številce naseljencev, kar jih zdaj ima. In kdo bi se temu čudil? Bridko je, vsako leto srp in koso brusiti, a potem ne čakati ni žetve ni košnje; grozen je strah, kateri se vedno ponavlja, da morebiti bode treba prijeti za palico in iti od hiše do hiše kruha prosit. Zemljedelstvo, podloga narodnemu gospodarstvu, bode prisiljeno pešati, ako se te úime ne ustavijo za vselej, in ker bi od leta do leta bilo treba davke odpisovati, omahnila bi tudi vsa davčna moč, katera si je z narodnim gospodarstvom v tesni zvezi. (Kon. prih.)

Odlomki iz občnega zboru družbe kmetijske

22. dne novembra t. l.

Govor predsednikov.

Predsednik baron Wurzbach je zborovanje začel z nagovorom, iz katerega povzamemo sledeče vrstice:

„Tudi letos imamo tožiti o silno slabi letini, kakor so nam poročale podružnice naše iz vseh krajev. Žita se je pridelalo malo, sená srednjo mero, vina malo in slabega, sadja prav nič. Če rečemo, da je lanska letina bila slaba, smemo reči, da je letošnja še slabija. Zato se tudi letos obrača družba kmetijska do visoke vlade, naj milostno ravná z iztirjevanjem davkov pri tacih kmetovalcih, ki revščine niso sami zadolžili. Tudi letos gre brez števila veliko posestev na kant. Če časnike iz leta 1840. v roke vzamemo, vidimo, da takrat je bilo o 2 dneh kakih 5 do 6 sekucijskih dražeb razglašanih, — zdaj pa jih je vsak dan po 30–40. Čedalje več tedaj pride kmetov na beraško palico. Dolžnost je zato vsacega domoljuba, zasledovati vzroke teh nadlog. Mi vsi smo menda prepričani, da cesarski davki (fronki) še ne stiskajo kmetovalcev tako zeló, kakor jih stiskajo različne priklade, katerih je vsako leto več in so dandanes že skoro tolikošne kot cesarski davki. Če pa po takem vprašamo: kakošne koristi pa imamo od teh priklad, dobimo odgovor, da celó malo. Županijam se nakladajo bremena, katerih nositi ne morejo zato, ker jim duševne in denarne moči manjka. Cestna tlaka je velika težava občinam; ona zadeva skozi in skozi le posestnike; se ve pa, da tlaka mora biti, ker cest potrebujemo. Vendar naj bi se cestna postava izvrševala kakor je prav, da se ne naklada

kmetom toliko in v takem času, ko ne morejo cestnih del opravljati. — Ljudske šole so potrebne. Kdo bode to tajil, da je človeku treba se v šoli učiti brati, pisati, računati in pa krščanski nauk; al, kar se je skozi sto let zamudilo, to se ne more v par letih popraviti. Kedar se nove šole delajo, naj bi se vendar gledalo na tiste, ki morajo šolo zidati in učitelja plačevati: ali morejo toliko donesti, kolikor se od njih tirja. — Čas, da bi kmetijsko šolo dobili, ni menda še blizo, zato pa nastane živa potreba, da se ljudskim šolam pridruži zdatniše podučevanje v kmetijstvu. Ker pa le ta more učenik kmetijstva biti, kdor se ga je sam učil, zato je predrugačenje naše preparandije v tem obziru neobhodna potreba. — Podkowska in živinozdravniška šola dobro napreduje; ona čedalje več učencev dobiva, ki po dovršeni šoli koristijo deželi. — Sl. ministerstvo kmetijstva je tudi družbi naši poslalo načrt nove postave za zložbo zemljišč v prevdarek. Želeti bi bilo, da bi se vsi naši veči in manjši kmetijski gospodarji prav zeló vneli za to, da bi se uravnala posestva tako, da bi vsak gospodar, kolikor mogoče, svoje zemljišče skupaj in blizo imel. — Odbor je slišal, da se mu tu in tam očita, da z državnimi subvencijami ne ravná zmirom po pravici. To sumičenje moram očitno zavriniti, kajti družbini odbor nima državnih subvencij sam v rokah in ne gospodari samolastno z njimi, ampak vsaka reč se sklepa vpričo zastopnikov deželne vlade in deželnega odbora, in konečno mora se račun vsake vrste v pregled in potrjenje sl. ministerstvu poslati, katero še nikoli ni nič napačnega našlo.

Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih.

Po „Oesterr. Landw. Wochenblatt.“

(Dalje.)

Meseca decembra.

Dné	Leta	
2.	1660.	Angleški kralj Karol II. sprejme iz Sirije in Tunisa poslanih kónj Berberiškega plemena, iz katerih se je ustanovil čistokrvni Angleški konjski rod.
2.	1857.	Je prvokrat v Litavskih deželah Rusije car Aleksander II. odpravil sužnost.
3.	1852.	Je bila oklicana gozdna postava, veljavna za vse dežele Avstrijske, po kateri so ob veljavo prišle vse poprejšnje gozdne postave, ki so jih imele posamezne dežele.
4.	1875.	Je bila mednarodna razstava mlekarstva v Frankobrodu na Menu.
6.	1782.	Je bil zadnji volk na Českem v Frauenbergu ustreljen. Pregnani iz Českega so bili volkovi že leta 1720.
6.	1859.	Je bila oklicana postava proti kužnim živinskim boleznim v Avstriji.
7.	1865.	So policijsko vpeljali v Berlinu preiskavo zaklanih svinj z drobnogledom. To se je zgodilo po nasvetu prof. Virhova zavoljo človeškemu zdravju zeló nevarnih trihin in pa iker.
8.	1863.	Se je odprl nov kmetijski muzej v Petrogradu.

(Dalje prihodnjič.)